

Zaaknummer : 01093685
Ons Kenmerk : ODH1023740
Datum : 11-04-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 29 december 2023 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontvangen om ontheffing te verlenen op grond van artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, artikel 3.25, vierde lid, alsmede artikel 3.26, derde lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag om ontheffing heeft betrekking op het vangen en doden van de vos ter bescherming van meeuwenpopulaties en ter voorkoming van graafschade aan industrieterreinen, dijken en taluds in het havengebied van Rotterdam en op de aanvullende middelen en maatregelen benodigd voor het beheer van vossen in het havengebied van Rotterdam, zoals beschreven in het 'Faunabeheerplan vos Zuid-Holland 2024 - 2031'. Ontheffing wordt gevraagd voor het gebied aangegeven in de bij dit besluit gevoegde kaart.

Ontheffing wordt gevraagd van de verboden zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het vangen en doden van de vos (*Vulpes vulpes*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de vos (*Vulpes vulpes*);
- artikel 3.24, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het zich buiten gebouwen bevinden met een vangkooi;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het voorzien zijn van het geweer van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten als bedoeld in artikel 3.13, vierde lid, van het Besluit natuurbescherming.

Ontheffing wordt gevraagd voor jaarrond beheer eindigend 30 januari 2032.

Besluit

Wij besluiten:

- I. een ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid in samenhang met 3.17, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van het verbod van artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wet natuurbescherming voor het jaarrond vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of verblijfplaatsen van de vos, in het gebied aangegeven in de bij dit besluit gevoegde kaart.
- II. een ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid in samenhang met 3.17, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van het verbod van artikel 3.10,

eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming voor het vangen en doden van de vos, in 2024 jaarrond, en vervolgens in de periode 1 december tot en met 30 juni, in het gebied zoals aangegeven in de bij dit besluit gevoegde kaart.

- III. de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland aangevraagde ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid in samenhang met 3.17, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming van het verbod van artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming voor het vangen en doden van de vos te weigeren voor de periode 1 juli tot en met 30 november, in de jaren 2025 tot en met 2032;
- IV. dat bij de ontheffing als genoemd onder besluitonderdeel II gebruik gemaakt mag worden van:
 - het geweer;
 - honden, niet zijnde lange honden;
 - kastvallen, vangkooien en buidels;
- V. dat ter uitvoering van de ontheffing als genoemd onder besluitonderdeel II, ontheffing te verlenen van de verboden zoals genoemd in de krachtens artikel 3.26, eerste en tweede lid, van de Wet natuurbescherming gestelde regels voor wat betreft:
 - artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang;
 - artikel 3.13, vierde lid, van het Besluit natuurbescherming voor wat betreft het voorzien van een geweer van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten;
- VI. de voorschriften 1 tot en met 5 te verbinden aan de ontheffing;
- VII. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze ontheffing voor zover wij conform de aanvraag besluiten;
- VIII. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 30 januari 2032.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage

1. Kaart beheergebieden hvR (ODH936261);

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze ontwerpbeschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Voorschriften voor de Faunabeheereenheid

- 1 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de ontheffing schriftelijk of digitaal toestemming aan de betreffende uitvoerders.

Voorschriften voor de uitvoerder

- 2 De uitvoerder van de ontheffing dient te voldoen aan de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland gestelde uitvoeringsregels zoals vermeld op het toestemmingsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
- 3 De uitvoerder van de ontheffing dient (een kopie van) de ontheffing en (een kopie van) het toestemmingsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, schriftelijk of digitaal te kunnen tonen.
- 4 Voor beheer tussen zonsondergang en zonsopgang dient maximaal 24, doch minimaal 2 uur voorafgaand aan een actie door de uitvoerder melding van de actie te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en Handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is toezichtnatuur@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de uitvoeringscode worden vermeld, evenals de locatie en de datum, de diersoort en de naam van de uitvoerder.
- 5 Het beheer van de vos mag slechts plaatsvinden in het gebied dat op de bijgevoegde kaart "is aangegeven (bijlage 1 bij dit besluit).

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 29 december 2023 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontvangen om ontheffing te verlenen op grond van artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, artikel 3.25, vierde lid, alsmede artikel 3.26, derde lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag om ontheffing heeft betrekking op het vangen en doden van de vos ter bescherming van de meeuwenpopulaties en ter voorkoming van graafschade aan industrieterreinen, dijken en taluds in het havengebied van Rotterdam, en op de aanvullende middelen en maatregelen benodigd voor het beheer van vossen in het havengebied van Rotterdam, zoals beschreven in het 'Faunabeheerplan vos Zuid-Holland 2024 - 2031' (hierna: FBP). Ontheffing wordt gevraagd voor het gebied aangegeven in de bij dit besluit gevoegde kaart.

In het Faunabeheerplan vos wordt beschreven dat het havengebied een belangrijke broedlocatie is voor diverse meeuwensoorten en andere grond broedende vogels waaronder scholeksters en plevieren. Voornamelijk de kleine mantelmeeuw en de zilvermeeuw broeden in grote getalen in het havengebied. Het gebied is gunstig voor deze soorten door de ligging aan grotere wateren en het open karakter van de zanderige bodem met weinig vegetatie. Een belangrijke oorzaak van de lokale achteruitgang en verplaatsing van de meeuwenkolonies in het havengebied is predatie door de vos. Gelet hierop is het beheer van de vos in het havengebied noodzakelijk.

Het Faunabeheerplan vos sluit aan bij ons soortenbeleid¹, namelijk het voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder groundbroedende vogels, zoals weidevogels en kustbroedvogels. De zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw zijn dergelijke kustbroedvogels. Gelet op het soortenbeleid vinden ook wij het noodzakelijk om de vos te beheren ter bescherming van de kwetsbare groundbroeders waaronder de zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw.

Daarnaast beschrijft het FBP dat er in de haven tevens populaties voorkomen van andere bodembroedende vogelsoorten, die tevens voorkomen in het eerder genoemde soortenbeleid. Hoewel de ontheffing niet direct wordt afgegeven in het belang van deze vogelsoorten kan deze ontheffing wel degelijk bijdragen aan de bescherming van deze soorten om dezelfde redenen die in onderhavig besluit beschreven worden.

Aanvraag

Op 30 januari 2024 heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland het nieuwe Faunabeheerplan vos² (hierna: FBP) goedgekeurd voor de periode van 30 januari 2023 tot en met 30 januari 2032 (PZH-2024-847580886). Het beheer van vossen in Zuid-Holland zal worden uitgevoerd volgens dit FBP. Het vossenbeheer in Zuid-Holland vond op basis van het vorige faunabeheerplan naast een ontheffing tevens plaats op grond van de landelijke vrijstellingsregeling van artikel 3.15, tweede lid, van de Wnb, juncto artikel 3.1, tweede lid, van de Regeling natuurbescherming. Naar aanleiding van een uitspraak van 19 april 2023 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS), over een Noord-Hollands faunabeheerplan³, heeft de FBE ZH ervoor gekozen het optreden op basis van de landelijke vrijstelling in het huidige FBP niet mogelijk te maken.

Met deze aanvraag wordt verzocht om ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van de vos en om de, in dit besluit genoemde, aanvullende middelen en maatregelen mogelijk te maken in het belang van de bescherming van

¹ <https://www.zuid-holland.nl/politiek-bestuur/bestuur-zh/gedeputeerde-staten/besluiten/besluit/ontwerp-herziening-omgevingsbeleid-module-soortenbeleid>

https://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid/NL.IMRO.9928.OProgramma-GC06?s=SACPEzYwAU9_QkGERIICDACgFPID_A_bv379__8fwAEM&text-only

² https://www.fbez.nl/wp-content/uploads/2024/02/28122023-DEFINITIEF-FBP-Vos-2024_2031.pdf

³ <https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RVS:2023:1545>

wilde fauna, meer in het bijzonder de bescherming van diverse meeuwenpopulaties en ter voorkoming van schade door toedoen van graverij door de vos in dijken, taluds en industrieterreinen. De aanvraag betreft het gebied aangegeven in de bij dit besluit gevoegde kaart. Ten behoeve van het vossenbeheer wordt verzocht om gebruik te kunnen maken van het geweer in combinatie met een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Ook wordt verzocht te kunnen beheren tussen zonsondergang en zonsopgang.

Ontheffing wordt gevraagd van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wnb voor wat betreft het vangen en doden van de vos (*Vulpes vulpes*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de vos (*Vulpes vulpes*);
- artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het zich buiten gebouwen bevinden met een vangkooi;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wnb voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wnb voor wat betreft het voorzien zijn van het geweer van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten als bedoeld in artikel 3.13, vierde lid, van het Besluit natuurbescherming.

Ontheffing wordt gevraagd voor jaarrond beheer eindigend 30 januari 2032.

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens aangeleverd:

- Het door de FBE ZH op 19 december 2023 vastgestelde Faunabeheerplan Vos Zuid-Holland 2024-2031 (ODH927963).
- Een kaart met het beheergebied vos (ODH936261).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Voor deze procedure geldt op grond van overgangsrecht nog het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De handelingen worden verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming zijn wij bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag voor het beheren van de vos is getoetst aan de artikelen 3.8, 3.10, 3.15, 3.17, 3.24, 3.25 en 3.26 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (hierna: de beleidsregel) en artikel 3.16 van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb).

De vos is een van nature in Nederland in het wild levend dier, genoemd in de bijlage, onderdeel A, behorende bij artikel 3.10 van de Wnb.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b, van de Wnb is het verboden de vos opzettelijk te doden of te vangen en is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de vos opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

In artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb is bepaald dat wij ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie ontheffing kunnen verlenen als bedoeld artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, van de Wnb.

Een ontheffing wordt slechts verleend indien:

- deze beperking nodig is omdat één van de belangen bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, aanhef en onder c in samenhang gelezen met onderdeel b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Middelen

Op grond van artikel 3.26, tweede lid, van de Wnb is het verboden om zich buiten gebouwen te begeven met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, indien redelijkerwijs moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren.

Op grond van artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a en c, van de Wnb kunnen regels worden gesteld over het (gebruik van) het geweer en het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer. In artikel 3.13, vierde lid, van het Bnb is bepaald dat het geweer niet is voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Daarnaast is het krachtens artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a en c, van het Bnb verboden om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de Wnb. In artikel 3.26, derde lid, van de Wnb is bepaald dat wij ontheffing kunnen verlenen van de hiervoor genoemde verboden verbonden aan het gebruik van het geweer.

Provinciaal beleid

Het FBP en het onderhavige besluit liggen geheel in lijn met het vastgestelde soortenbeleid waarin wordt aangegeven dat de provincie waar mogelijk zich inzet om predatie door vossen te voorkomen en te beperken in specifieke gebieden ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grondbroedende vogels zoals kustbroedvogels.

Beoordeling

In artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb staan de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voordat een ontheffing kan worden verleend. Hieronder zullen wij de afwegingen bespreken.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang "ter bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats", in het belang van de "volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten" en "ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen". Deze belangen worden onderbouwd in hoofdstuk 4 van het FBP. Hieronder geven wij een uiteenzetting.

Ter bescherming van de wilde flora en fauna

Dit belang wordt in het FBP met name toegelicht aan de hand van de ontwikkeling van de meeuwensoorten zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw. Daarnaast beschrijft het FBP dat er in het havengebied tevens populaties voorkomen van andere bodembroedende vogelsoorten, die tevens worden benoemd in het Zuid-Hollandse soortenbeleid.

Historie meeuwenpopulaties

Vroeger, vóór het intreden van de vos, waren de grote meeuwenkolonies voornamelijk te vinden in de duinen van Zuid- en Noord-Holland. Daar zijn de kolonies nagenoeg verdwenen, waarvoor de vos verantwoordelijk wordt gehouden⁴. De meeuwen van deze kolonies zijn uitgeweken naar het havengebied, het stedelijk gebied en de waddenstreek ten noorden en het deltagebied ten zuiden. In 2016, waren de meeuwenkolonies in het havengebied nog altijd groot, namelijk 24.963 broedpaar van de kleine mantelmeeuw en 3670 paar van de zilvermeeuw. De daarop volgende jaren is dit aantal stabiel gebleven, tot in 2019.

Intreden vos in het havengebied

Sinds 2015 heeft de vos zijn intrede gedaan in het havengebied. Eerst in kleine aantallen, maar sinds 2019 is er een sterke toename te zien van het aantal vossen⁵. In 2020 waren er 10 waarnemingen van de vos en was er één burcht in het gebied Maasvlakte/Europoort. In 2021 zijn er 28 waarnemingen gedaan van de vos en zijn zelfs 5 burchten geconstateerd. Door het grote verspreidingsgebied van de vos, valt te concluderen dat de vos inmiddels in het gehele havengebied voorkomt.

Effect van de vos op de meeuwenpopulatie in het havengebied

Ongeveer in dezelfde periode waarin de vossenstand is toegenomen, zoals hierboven toegelicht, is de populatie van de zilvermeeuw in het havengebied, over de periode van 2016 tot 2022, afgenomen van 3670 naar 1587 broedpaar. De populatie van de kleine mantelmeeuw is in deze periode afgenomen van 24.963 naar 14.469 broedpaar. De afname was het best te zien op de Maasvlakte waar de kleine mantelmeeuwpopulatie afnam met 79% en de zilvermeeuwpopulatie met wel 86%. Op de Maasvlakte heeft de intrede van de vos dus een vergelijkbaar effect als eerder in de duinen, zoals hierboven beschreven. Vossenpredatie zorgde in 2022 voor een zeer laag broedsucces in de kolonie van de kleine mantelmeeuw op de Maasvlakte (0,05 jong per broedpaar), terwijl het broedsucces in Europoort 0,51 jong per broedpaar was⁶. Hoewel er ook andere drukfactoren van invloed zijn op de meeuwenpopulaties, zoals de ontwikkeling van de haven, is de grote afname dus het gevolg van het intreden van de vos in het havengebied. Aangezien de meeuwenpopulaties in het havengebied een belangrijk deel uitmaken van de Nederlandse populatie (respectievelijk 9% en 33%) is bescherming van de resterende populatie belangrijk voor het voortbestaan van de meeuwensoorten.

Het effect van de vos wordt niet enkel veroorzaakt door de predatie van oudervogels en kuikens. De vos heeft naast de predatie al een verstrend effect met zijn aanwezigheid/territorium. Oudervogels verlaten door de aanwezigheid van de vos de nesten waardoor het broedsucces ernstig afneemt. Daarnaast worden hele broedlocaties verlaten, omdat oudervogels slechts in kleine aantallen terugkeren naar de oorspronkelijke broedlocatie vanwege de aanwezigheid van een vos⁷. Deze verandering in gedrag, die eerder is waargenomen in de duinen, is ook binnen het havengebied geconstateerd⁸. Meer meeuwen zijn achter de hekken, op de bedrijfsterreinen, gaan broeden omdat het daar nog veilig is voor de meeuwen. Zonder maatregelen valt niet te verwachten dat de negatieve trend van het broedsucces of de populatiegrootte zal keren.

⁴ (Bouman e.a. 1991, Spaans e.a. 1996)

⁵ Afbeelding 19, pagina 36 van het FBP

⁶ Lilipaly & Sluijter 2023

⁷ Arts & Janse 2021

⁸ Afbeelding 20 en 21, pagina 37 van het FBP

Graafschade

In het FBP wordt beschreven dat in het belang van de “volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten” en “ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen” het nodig is graafschade te voorkomen.

In paragraaf 4.5 van het FBP staat dat vossen, door het graven van een hol, schade kunnen aanrichten aan kunstmatig aangebrachte taluds van wegen, spoorlijnen of dijken. Voor de problematiek rondom graafschade wordt onder andere verwezen naar het Faunabeheerplan Konijn Zuid-Holland 2023-2029⁹. Daarin wordt beschreven hoe graverij kan leiden tot verzakkingen van leidingen, installaties en opslagvoorzieningen. Verzakkingen kunnen, zonder ingrijpen, resulteren in het onbedoeld vrijkomen van bijvoorbeeld gevaarlijke chemische stoffen. Indien graverij plaatsvindt in taluds van (spoor)wegen, tankwallen of (waterkerende) dijken kan dit tevens zorgen voor verzakkingen welke een groot effect kunnen hebben op deze infrastructuur. Bovenstaande in acht nemende kan graverij een gevaar vormen voor de volksgezondheid en de openbare veiligheid. Hiermee is voldoende aangetoond dat het risico van graafschade aanwezig is.

In het FBP staat ook dat doordat graafschade in afgelopen jaren kon worden bestreden op basis van de landelijke vrijstelling, er geen geregistreerde gegevens zijn over de omvang van de graafschade.

Conclusie

Gelet op het FBP en de daarin genoemde rapporten zijn wij van mening dat het belang van de bescherming van de wilde fauna, specifiek de meeuwenkolonies in het havengebied Rotterdam voldoende onderbouwd is. Tevens zal het beheer van de vos bijdragen aan de bescherming van andere bodembroedende vogelsoorten. Daarom geven wij in dit verband toestemming voor het vangen en doden van de vos.

Wij achten ook voldoende aannemelijk gemaakt dat de belangen de volksgezondheid en de openbare veiligheid alsmede het belang ter voorkoming van schade aan structuren in het geding zijn door graafschade door de vos, zodat wij toestemming verlenen voor het vernielen dan wel beschadigen van vaste voortplantingsplaatsen of verblijfplaatsen van de vos ter voorkoming van graafschade.

Geen andere bevredigende oplossing

In hoofdstuk 5 van het FBP worden de middelen en maatregelen ter voorkoming van schade behandeld. In paragraaf 4.3 wordt hieraan invulling voor wat betreft het havengebied. Met de beschrijving van deze maatregelen is tevens onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing.

Maatregelen ter voorkoming van schade aan fauna

In paragraaf 5.1 wordt in algemene zin beschreven in hoeverre preventieve maatregelen kunnen worden ingezet als alternatief voor het doden van vossen. Dit wordt beschreven voor weidevogels maar geldt ook ten aanzien van de meeuwensoorten in het havengebied.

Het aanbrengen van rasters is op sommige locaties op kleine schaal effectief. Waar dat vanuit verschillende overwegingen toch mogelijk is, zijn rasters en hekwerken aangebracht. De kosten van de rasters zijn echter hoog en daarbovenop komt nog het bewerkelijke onderhoud van de rasters. Om de effectiviteit op lange termijn te kunnen waarborgen dienen de rasters regelmatig te worden gecontroleerd. Begroeiing kan namelijk zorgen voor stroomverlies, waardoor de werking van het raster verloren gaat. Om dit te voorkomen zou in het groeiseizoen iedere één à twee weken gemaaid moeten worden. Dit vergt de nodige tijd en menskracht en kan een verstrend effect hebben op broedende vogels. Hier komt bij dat stroomrasters een barrière vormen voor andere dieren.

⁹ <https://www.fbezh.nl/wp-content/uploads/2024/01/Faunabeheerplan-konijn-Zuid-Holland-2023-2029.pdf>
ODH1023740

Bovendien is de kans altijd aanwezig dat een vos een opening vindt, door het uitvallen van stroom, ondergraving of een onvoorziene beschadiging.

In paragraaf 4.3 van het FBP wordt specifiek ten aanzien van de meeuwensoorten in het havengebied beschreven in hoeverre maatregelen kunnen worden ingezet als alternatief voor het doden.

Mogelijke oplossing voor de negatieve invloed van de vos op meeuwenpopulaties is het plaatsen van een vossenkerend raster. Een dergelijk raster moet bestaan uit een elektrisch dradenraster of een gaasraster. Dit kan op kleine schaal een effectief alternatief zijn om de vos uit een gebied te weren. Zo is reeds een toename te zien van het aantal meeuwen dat binnen deze hekken broedt, welke zijn geplaatst als afscheiding tussen de verschillende bedrijfsterreinen. Het is echter een grote inspanning om dit toe te passen op grote schaal, zoals bijvoorbeeld in het havengebied van Rotterdam. De meeuwenpopulatie in de haven is immers wijd verspreid en het omrasteren is op lang niet alle locaties mogelijk. Er wordt veel gebroed in gebieden die te allen tijde toegankelijk moeten zijn in het geval van een calamiteit, bijvoorbeeld leidingstroken. Sommige locaties zijn tevens bereikbaar via het spoor en wegen; deze kunnen niet zomaar ontoegankelijk worden gemaakt. Gelet op het vorenstaande zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Alternatief graafschade

In paragraaf 4.3 worden maatregelen beschreven om graafschade te voorkomen. Een beheerder kan een technisch preventieve maatregel nemen indien een vos steeds dezelfde plek in een dijklichaam van een weg of spoorlijn of in een dijk uitkiest om een hol te graven. Dergelijke maatregelen zijn in het verleden met succes tegen graverij toegepast. Al kan worden verwacht dat zo'n preventieve maatregel het probleem niet oplost maar het probleem slechts verplaatst. Het beschermen van grote lengtes dijk is zeer kostbaar. Gelet hierop is er geen andere oplossing dan het overtreden van een verbodsbepaling.

Staat van instandhouding

In paragraaf 3.3 van het FBP wordt de staat van instandhouding van de vos behandeld. Hierbij worden de drie criteria voor de beoordeling van de staat van instandhouding onderbouwd. Deze criteria zijn:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin deze voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven; en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden; en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

De beoordeling van deze criteria wordt hieronder samengevat. De FBE ZH gaat uit van het jaar 1994 als referentiesituatie.

Populatie

De Minimum Viable Population (hierna: MVP), oftewel de minimaal levensvatbare populatie voor de vos ligt rond de 5000 individuen. De populatie vos is inmiddels vele male groter dan deze MVP en deze stand is nog steeds gelijk aan de populatie in 1994. Aangezien de stand stabiel is, is er geen reden om aan te nemen dat de stand zal afnemen. Derhalve wordt geconcludeerd dat dit aspect als gunstig beoordeeld kan worden.

Verspreiding

In vergelijking met het referentiejaar 1994 is het actuele verspreidingsgebied groter. Er is geen reden om aan te nemen dat het verspreidingsgebied zal afnemen. Door een toename van het aantal vossen en een afname in het beheer heeft de vos zich vanuit de duinen weten te verspreiden naar onder andere het havengebied. Daarmee wordt geconcludeerd dat ook dit aspect als gunstig beoordeeld kan worden.

Leefgebied

Het leefgebied van de vos is momenteel van voldoende grootte en kwaliteit om de huidige populatie te ondersteunen. Het toekomstperspectief is dat de ontwikkelingen in natuur- en landschapsbeheer in agrarisch gebied een positief effect zal hebben voor de vos. Concreet wordt het huidige leefgebied in kwaliteit verbeterd. Dit aspect wordt dan ook als gunstig beoordeeld.

Totaalbeoordeling

Aangezien geen van de criteria als ongunstig wordt beoordeeld is de totaalbeoordeling van de staat van instandhouding van de vos gunstig.

Invloed van faunabeheer op de staat van instandhouding vos in Zuid-Holland

Hoewel jacht op de vos al sinds 1954 onder verschillende wet- en regelgeving en aanvullende ontheffingen mogelijk was en de vos hiermee al decennia actief jaarrond beheerd wordt in geheel Nederland, is er geen afname te zien in de populatie en is het verspreidingsgebied van de vos enkel toegenomen. Lokaal kan door beheer de voorjaarsstand worden verlaagd, zoals ook blijkt uit het aangehaalde rapport van Wageningen Environmental Research¹⁰.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande komen wij tot de conclusie dat het beheer van de vos geen negatieve invloed heeft op de drie criteria en daarmee op de staat van instandhouding van de vos.

Middelen en maatregelen

Artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb bepaalt dat wij bij het verlenen van een ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb de middelen moeten aanwijzen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. In paragraaf 7.1 van het FBP is omschreven waarom het gebruik van het geweer gedurende de nacht en enkele hulpmiddelen om in de nacht te kunnen zien, benodigd zijn. Hieronder volgt een samenvatting.

Optreden met kunstmatige lichtbronnen of nachtzichtapparatuur aan of bij het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst

De vos is over het algemeen 's nachts actief, overdag laat hij zich weinig tot niet zien. De bedrijvigheid overdag, bijvoorbeeld in het havengebied van Rotterdam, maakt optreden gedurende de dag lastig of onmogelijk.

Afschot in de nacht heeft belangrijke voordelen boven de hiervoor beschreven bestrijdingsmethode. Afschot in de nacht met kunstlicht is bijzonder effectief. Met het kunstlicht wordt de vos gefixeerd, wat het afschot vergemakkelijkt. Ook kan, in plaats van het gebruik van een zichtbare lichtbundel, gebruik gemaakt worden van restlichtversterkers en warmtebeeldkijkers, twee verschillende technieken om te kunnen zien in het donker. Hierdoor vindt er ook geen verstoring plaats als gevolg van het verlichten van gebieden. Het gebruik van een geluiddemper voorkomt (geluids-)overlast, zeker in meer dichtbevolkte gebieden en op nachtelijke momenten, en leidt tot minder verstoring voor fauna. Daarnaast voorkomt de geluiddemper gehoorschade voor degene die het geweer hanteert en de mensen in de nabijheid. Het is aan de gebruiker van het geweer zelf om de noodzakelijke ontheffing¹¹ voor het gebruik van een geluiddemper te regelen. Welke middelen het beste kunnen worden ingezet, is afhankelijk van de situatie.

Conclusie middelen

Op grond van bovenstaande argumenten, zijn wij van mening dat wij alle aangevraagde ontheffingen voor afwijkingen van het gebruik van het geweer, onder de genoemde voorwaarden, kunnen verlenen.

¹⁰ Ter Harmse, R., N. Villing, M. van Eupen, & L. Biersteker, 2022. Staat van instandhouding vos. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3190

¹¹ Dienst Justis

Beheerperiode

De FBE ZH vraagt deze ontheffing aan voor jaarrond beheer en verwijst ter onderbouwing hiervan naar het FBP. De beheerperiode van de vos ter bescherming van de meeuwenpopulaties is gekoppeld aan de broedperiode. In het FBP wordt onderbouwd waarom een beheerperiode van 1 december tot en met 30 juni nodig is. De periode februari en maart, net voor de start van het broedseizoen voor de meeuwen is het meest effectief. In deze periode zijn de vossen het meest territoriaal en heeft de dispersie reeds plaatsgevonden. Bovendien is in deze periode de vossenpopulatie, als gevolg van natuurlijke mortaliteit en het ontbreken van de nieuwe aanwas, op een dieptepunt. In deze periode kan tevens instroom van zwervende (jonge) vossen worden voorkomen, aangezien de dispersie van vossen al heeft plaatsgevonden. Door eerder te starten en het beheer te continueren na de optimale periode (tot en met juni) wordt genoeg tijd geboden aan de uitvoerders om een gebied vrij te maken van vossen, waarna het gebied vrij gehouden kan worden van vossen.

Ten aanzien van de graafschade wordt beschreven dat jaarrond beheer nodig is. Er zijn echter geen geregistreerde gegevens over de omvang van de graafschade.

Gelet op bovenstaande achten wij voldoende onderbouwd dat een beheerperiode van 1 december tot en met 30 juni nodig is ter bescherming van de meeuwenpopulaties. In deze periode kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid om de vos te doden of te vangen. Wij staan verder toe dat jaarrond kan worden opgetreden tegen graafschade door middel van het beschadigen of vernielen het vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de vos.

Beheergebied

Het beheer zoals bedoeld in deze ontheffing is gericht op de bescherming van bodembroeders in het havengebied van Rotterdam, met in het bijzonder de meeuwenkolonies. Bescherming van meeuwenkolonies in het havengebied was tot op heden niet nodig, aangezien de vos zich nog niet in het havengebied had gevestigd. Echter is de situatie dusdanig veranderd dat bescherming van de meeuwenkolonies in het havengebied noodzakelijk is. De ontheffing wordt gevraagd voor het directe grondgebied van het havenbedrijf, alsmede het aangrenzende gebied de rand van Voorne. Hiermee kan zowel de vos terplekke worden bestreden alsook de instroom van nieuwe individuen worden voorkomen.

Gelet op bovenstaande achten wij de schaal van het beheergebied voor de vos voldoende onderbouwd is.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Gelet op het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb op grond van artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, alsmede artikel 3.26, derde lid, van de Wnb, worden verleend.

